

L.

B e t æ n k n i n g

over

Forflag til Lov angaaende Meddelelse af Koncession paa Anlæg og Benyttelse af forskellige Sidebaner til de jydsk-synske Statsbaner.

(Afgiven af Folkethingets Udvalg den 7de Mai 1873.)

Nærværende Lovforslag gaar ud paa at be- myndige Regjeringen til at give Koncession paa 3 Sidebaner til de eksisterende Staten tilhørende Jernbaner i Fyn og Sjælland, samt til at yde et direkte Statsbidrag til Anlægget af disse Sidebaner, som i Øvrigt skal ske for privat Regning.

Da Jernbaner hidtil her i Landet ere anlagte enten umiddelbart for Statens Regning eller under Statens Rentegaranti (i den senere Tid med Tilveiebringelsen af en Forstærkningsfond af 15 eller 20 %, se Lov 26de Februar 1869 § 6, Lov 25de Juni 1870, Lov 25de Marts 1872 § 5), er det saaledes et nyt Princip, der paatænkes indført ved nærværende Lovforslag. Efter at Staten en Gang har begyndt i vid Udstrækning at anlægge Jernbaner for sin egen Regning, vilde det ikke kunne anses for unaturligt, om Staten gik videre paa den saaledes ind- slaede Vej, ved Anlæg af nye Linier, som enten kunde antages at ville bidrage i væsentlig Grad til Forhøjelse af Værdien af det Afliv, som Staten eier i sine Jernbaner, eller som i Øvrigt maatte have særlig Betydning for Samfundets hele øko- nomiske Udvikling, navnlig ved at fremme en mere gennemgaaende Trafik. Derimod maa Udvalget med Regjeringen være enig i, at der, lige over for de meget betydelige Krav, som i de kom- mende Aar stilles til Statskassen i forskellige Ret- ningener, ikke for Tiden vil kunne være Tale om, at Staten bør indlade sig paa at bygge Jernbaner af hovedsagelig lokal Betydning. Paa den anden Side maa man med Regjeringen erkjende, at forskellige Jernbaneanlæg, og da sær- lig de i nærværende Lov omhandlede, naaget de hovedsagelig have Betydning for den lokale Trafik, dog ikke ere uden Interesse for Samfundet i det Hele, og at de derfor fortjene at støttes fra Stats- kassens Side; en saadan Statsunderstøttelse anbe- fales og paatales tilmed dels ved Hensynet til, at

Statens egne Baner utvivlsomt vilde erholde en forøget Værdi ved den forøgede Trafik, der kan ventes tilført dem ved saadanne mere lokale Ba- ner, dels ved Hensynet til at, saadanne Baner, særlig under de nugældende høje Priser paa alt Jernbanemateriel, neppe ville kunne anlægges uden en ikke ganske ringe Statsunderstøttelse. Naar henfes til det ringe Udbytte, som Statens egne Baner i Fyn og Sjælland hidtil have givet, kan det ikke ventes, at de omtalte lokale Baner ville være i Stand til at forrente Anlægskapitalen, og deres Anlæg vil saaledes, selv med Understøttelse fra Statens Side, kun kunne komme i Stand under Forudsætning af, at vedkommende Egne ere beredte paa at gjøre betydelige Offre for at for- skaffe sig en Jernbaneforbindelses Goder.

Udvalget kan heller ikke Andet end billig, at Regjeringen i det foreliggende Lovforslag har for- laabt den Form, hvorunder Statsunderstøttelse hid- til er ydet eller tilbudt private Baner, nemlig en Rentegaranti mod Tilveiebringelse af en Forstærk- ningsfond. Foruden hvad der til Begrundelse heraf er anført i Motiverne til Lovforslaget, tror Udvalget at maatte lægge Vægt paa, at en Rente- garanti fra Statens Side indeholder en Fristelse for vedkommende Selskab til ikke ved Banens An- læg og Drift at udvise den Økonomi, som vistnok er en Betingelse for, at lokale Baner her i Lan- det overhovedet kunne bringes til at bære sig. Det tør ogsaa forventes, at vedkommende Kom- muner og Private, som ville gjøre Offre for Ba- nen, ville foretrække, fremfor at sammenskyde en Forstærkningsfond, som, naar den skal være virkelig betryggende, maa udgjøre et i Forhold til Anlægs- kapitalen ikke ringe Beløb, — at yde deres Bi- drag ved direkte Tegning af (eller Garanti for) den Del af Kapitalen, som ikke tilveiebringes ved Statens Understøttelse. — Endelig maa Udvalget erklære sig enig i, at Sidebaner, for at kunne